

ชาญวิทย์เสนอว่าการสังหารหมู่ 6 ตุลาฯ นับเป็นการรัฐประหารครั้งหนึ่งของไทย

[ประชาไท](#) / [ข่าว](#)

Submitted on Wed, 2020-10-07 13:13

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ อดีตอธิการบดี มธ. กล่าวในงานรำลึกครบรอบ 44 ปีสังหารหมู่ 6 ตุลาฯ ว่าการสังหารหมู่ครั้งนั้นถือเป็นการรัฐประหารอีกครั้งของกองทัพไทย โดยการรำลึกถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นไม่ว่าจะเป็นงานเขียน กวี หรือ การตั้งชื่อถนนในพื้นที่ มธ. ก็เป็นส่วนหนึ่งของการทำให้คนในปัจจุบันได้มีความทรงจำของอดีตติดตัวไว้เพื่อเดินทางไปสู่นาคต

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ที่ปรึกษามูลนิธิปรีดี พนมยงค์ และเป็นอดี้อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวปาฐกถาบนเวที PRIDI talks #6 "จากนักแผ่นดินสุโรคชังชาติ: ชาติ ความเป็นไทย และประชาธิปไตยที่แปรผัน" ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการงานรำลึกครบรอบ 44 ปีเหตุการณ์สังหารหมู่เมื่อ 6 ตุลาคม 2519

ชาญวิทย์ กล่าวว่า การรำลึกวาระครบรอบ 44 ปี ของเหตุการณ์วันมหาวิปโยคที่เกิดขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และท้องสนามหลวง เมื่อวันที่ 6 ตุลา 2519 เพื่อรำลึกอดีตที่น่าขงและขมขื่น อดีตที่หลายคนไม่อยากจำแต่ก็ลืมไม่ลง เช่นเดียวกับชื่อหนังสือ “6 ตุลาฯ จำไม่ได้ ลืมไม่ลง” ของธงชัย วินิจจะกุล นั้น โดยส่วนตัวของเขาเองที่อยู่ในฐานะผู้ใกล้ชิดกับเหตุการณ์มีความรู้สึกคล้ายกับธงชัยว่ามีความพยายามโดยไม่รู้ตัวที่จะไม่จำ ไม่อยากที่จะคิดถึงเหตุการณ์ที่โหดเหี้ยมในวันนั้น

ชาญวิทย์เล่าว่าตัวเองเคยหลีกเลี่ยงที่จะร่วมงานรำลึก 6 ตุลาคม เมื่อหลังเหตุการณ์ใหม่ๆ เขาเคยคิดว่าถ้ารอดออกไปจากประเทศนี้จะไม่ขอกลับประเทศไทยอีกต่อไปและคิดไปไกลถึงว่าไม่ต้องการพูดภาษาไทยด้วยซ้ำ แต่เพิ่งมาคิดใหม่อีกครั้งที่ว่าจะนึกถึงและเขียนถึงเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ เป็นครั้งแรกก็คือในบทความ 6 ตุลาฯ กับสถานะทางประวัติศาสตร์การเมืองใหม่” ในวารสารงานรำลึกครบรอบ 20 ปี เมื่อ 6 ตุลาคมปี 2539 แต่นั่นหมายความว่าใช้เวลากว่า 20 ปีในการทำใจเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้

ชาญวิทย์ย้อนเวลากลับไปเมื่อครั้ง 2519 เวลานั้นเขาดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีฝ่ายวิชาพื้นฐาน โดยมีอธิการบดีคือป๋วย อึ๊งภากรณ์ วันนั้นหลังจากป่วยลาออกจากตำแหน่ง ในวันนั้นเขาได้รับมอบหมายให้นำกระเป่าเอกสารพร้อมรถประจำตำแหน่งไปคืนกับน้องสาวของป๋วยที่ชอยอารีย์ จากนั้นตัวเองก็ต้องไปหลบซ่อนที่บ้านของยายที่อำเภอปากน้ำ จังหวัดสมุทรปราการ หลายเดือนต่อมาจึงดำเนินการขอลาราชการไปทำงานที่มหาวิทยาลัยเกียวโตเป็นเวลาถึง 1 ปีเต็ม แล้วจึงได้ไปเยี่ยมป๋วยที่ลอนดอนในเวลาต่อมา

ชาญวิทย์เล่าว่าป๋วยเองก็ต้องใช้ชีวิตอยู่ในความเจ็บปวดไม่ได้ถึง 22 ปี และป๋วยเป็นเหยื่อรายแรกๆ พร้อมกับนักศึกษาและประชาชนของอาชญากรรมรัฐไทยเมื่อ 6 ตุลาคม 2519

ชาญวิทย์ได้กล่าวสรุปภาพรวมเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า “มันเป็นรัฐประหาร Coup d'etat อีกครั้งหนึ่งในจำนวน 12 ครั้งของกองทัพไทย มันยังเป็นทั้งวันฆ่าสังหารหมู่ในคำของดร.ธงชัยคือ Massacre นักศึกษาประชาชนผู้ชุมนุมอย่างโหดร้ายทารุณกลางกรุง ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของเรา และท้องสนามหลวงซึ่งอยู่ตรงข้ามกับพระบรมมหาราชวังและวัดพระแก้ว มันเป็นการสังหารหมู่กลางกรุงเทพมหานครชนิดที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนในประวัติศาสตร์ชาติไทย มันเป็นการใช้กำลังตำรวจตระเวนชายแดน ใช้อาวุธสงครามหนัก รวมทั้งใช้อันธพาลรับจ้างตลอดจนฝูงชนที่ถูกปลุกกระตือรือร้นด้วยหน่วยงานของรัฐมาอย่างเป็นอย่างเป็นเวลากว่า 2 ปี ที่เปลี่ยนจิตเปลี่ยนใจในความรักชาติบ้านเมือง ให้กลายเป็นความคลั่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์”

ชาญวิทย์กล่าวต่อว่าในทางวิชาการเหตุการณ์ครั้งนั้นคือการหยุดยั้งการพัฒนาประชาธิปไตยและเป็นพฤติกรรมของ “ชนชั้นเดิมผู้กุมอำนาจรัฐ โดยชนชั้นเดิมผู้กุมอำนาจรัฐและเพื่อชนชั้นเดิมผู้กุมอำนาจรัฐ” เป็นกระบวนการที่ตรงข้ามกับประชาธิปไตย

ชาญวิทย์อธิบายว่าเหตุการณ์นี้เมื่อ 44 ปีที่แล้วเกิดมาจากจอมพลถนอม กิตติขจรที่ถูกขับไล่ออกไปจากไทยตั้งแต่ 14 ต.ค.2516 ได้รับอนุญาตให้บวชเป็นเณรจากสังคโปร์แล้วเดินทางกลับเข้ามาบวชเป็นพระภิกษุสงฆ์ วัดบวรนิเวศ

จากนั้น ชาญวิทย์กล่าวถึงงานวิชาการของเบน แอนเดอร์สัน นักวิชาการที่ศึกษาเกี่ยวกับสังคมการเมืองไทยที่มีชื่อว่า “บ้านเมืองของเราแดง” ที่วิเคราะห์การเมืองไทยได้อย่างดี โดยเบนบอกว่าการรัฐประหารไม่ใช่เรื่องผิดปกติแต่การรัฐประหาร 6 ตุลาฯ นั้นเบนได้วิเคราะห์ว่าได้ก่อเกิดชนชั้นกลางที่ถือกำเนิดขึ้นมาในสมัยของสงครามเย็นซึ่งมี

การทุ่มเทช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาอย่างมหาศาลในแง่ของด้านสงคราม ความมั่นคงและเศรษฐกิจ เงินทุนและอาวุธของสหรัฐฯ และเงินทุนทางเศรษฐกิจขนาดใหญ่จากญี่ปุ่นมาพร้อมกับการอ้างอิงสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งตัวสถาบันและระดับตัวบุคคลในครั้งนั้นที่ช่วยรักษาอำนาจการปกครองของจอมพล ป.พิบูลสงคราม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นเวลาถึง 2 ทศวรรษครึ่ง

ชาลวิทย์กล่าวต่อว่า ชนชั้นกลางที่ก่อกำเนิดขึ้นมาในยุคอเมริกันนี้ที่ถูกปลดปล่อยออกมาในนามลัทธิของชาตินิยมหรือความรักชาติที่ต่อต้านเผด็จการทหาร แต่ถึงที่สุดแล้วชัยชนะของคอมมิวนิสต์ในกัมพูชา เวียดนาม ลาว ทำให้ชนชั้นกลางไทยที่ในตอนแรกเป็นปฏิปักษ์ชั่วคราวกับลัทธิเผด็จการทหารของจอมพลถนอม จอมพลประภาส จารุเสถียร รวมทั้งช่วยสนับสนุนการลุกฮือของนักเรียนนิสิตนักศึกษาประชาชนเมื่อ 14 ต.ค.2516 นั้นต่างกลับหลังหันและกลายเป็นปฏิปักษ์หรือผู้ทำลายหลัก ชัยชนะของคอมมิวนิสต์ในประเทศเพื่อนบ้านทำให้ชนชั้นกลางและชนชั้นปกครองเดิม สถาบันและองค์กรหลักของรัฐไทยตกใจเกิดการวิกลจริต ลงแดงและกลับหลังหันมาเป็นปฏิปักษ์และก่ออาชญากรรมรัฐอย่างเหี้ยมโหดในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ได้ประหารนิสิตนักศึกษา ประชาชน ผู้คนระดับล่างผู้นำชาวนาหรือกรรมกร

ชาลวิทย์เล่าส่วนสุดท้ายของบทความของเบนว่า โดยสรุปของ 6 ตุลาฯ ชี้ไปในสองทิศทางที่แตกต่างกันแต่เชื่อมโยงกัน ในด้านหนึ่งการรัฐประหารครั้งนั้นเป็นการเร่งให้เห็นชัดถึงคำอธิบายความเป็นรัฐของไทยที่เป็นสิ่งน่าพิศวงสำหรับชาวต่างชาติที่ศึกษาประเทศไทยนั้น ได้เกิดปรากฏการณ์ใหม่ๆ มีการโจมตีสถาบันกษัตริย์ไทยอย่างเปิดเผย กลุ่มหัวเสรีนิยมและหัวรุนแรงเริ่มเข้าใจว่าตนไม่มีที่ ไม่มีทางในระบบของกรุงเทพมหานคร คนจำนวนมากมายังถึงลี้ภัยออกไปต่างประเทศหรือไม่ก็ไปร่วมขบวนการต่อสู้ในป่า

อีกประการหนึ่งฝ่ายอนุรักษ์นิยมจะมองฝ่ายซ้ายว่าเป็นคนต่างด้าว เป็นคนจีน ญวน แยก หรืออะไรก็ตาม ซึ่งในการต่อสู้ปราบคอมมิวนิสต์ในครั้งนั้นก็เป็นการระดมการระดมชาตินิยมสูงส่ง เหตุการณ์ 6 ตุลาฯ จึงเป็นตัวเร่งให้ขบวนการฝ่ายขวาต้องยอมรับโดยไมทันได้ตระหนักด้วยซ้ำว่าตนมีส่วนร่วมในสงครามกลางเมืองครั้งนี้ ซึ่งในระยะยาวความเปลี่ยนแปลงนี้จะเป็นเครื่องตัดสินที่สำคัญเพราะประวัติศาสตร์สมัยใหม่แสดงให้เห็นว่าไม่มีขบวนการปฏิวัติใดจะชนะได้หากไม่ได้พิชิตหรือสมทวนอุดมการณ์ชาตินิยม

ชาลวิทย์กล่าวถึงบทความสุดท้ายที่เบนเขียนไว้ก่อนเสียชีวิตที่เขียนถึงการต่อสู้ของคนเสื้อสีต่างๆ โดยเฉพาะคนเสื้อเหลืองและแดงนั้นเปรียบได้กับนิยายคลาสสิกของจีนเรื่อง “สามก๊ก” ที่เล่าถึงสงครามกลางเมืองของจีนที่แสนยาวนาน เบนยังเขียนอีกว่าหากมีคนในระดับนำของก๊กใดก๊กหนึ่งเสียชีวิตลงไปจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในประเทศไทยที่อาจจะนำไปสู่การเปลี่ยนระบบเลยก็ได้และน่าสนใจที่ผู้นำเหล่านี้ของไทยต่างก็มีเชื้อสายจีนทั้งนั้น สามก๊กของไทยคือถ้าไม่เป็นคนไทยเชื้อสายแต่จิว ก็เป็นฮากกาหรือแคะ หรือไม่มีก็เชื้อสายไหหลำ

ชาลวิทย์กล่าวว่าจากบทความของเบนชิ้นสุดท้ายนี้ทำให้เขาได้คิดว่าเราอยู่ในสงครามกลางเมืองอันยาวนานยังสู้รบกันไม่แพ้ชนะเด็ดขาดสืบเนื่องมาตั้งแต่สมัยกบฏบวรเดช 2476 และการรัฐประหารที่สืบเนื่องต่อมาหลังจากนั้น

จนถึงปีนี้เป็น 87 ปี ที่อาจจะเรียกได้ว่าเป็นสงครามกลางเมืองของไทยที่เป็นการต่อสู้กันของระบอบใหม่และเก่าเป็นสงครามกลางเมือง 100 ปี แล้วมันจะจบอย่างไร

ชาลวิทียกคำของของจอร์จ ออร์เวลมาว่า “ผู้ที่ยึดกุมอดีตไว้ได้ก็จะยึดกุมไว้ซึ่งอนาคต และผู้ที่ยึดกุมปัจจุบันไว้ได้ก็จะยึดกุมไว้ซึ่งอดีต” และอธิบายว่าใครที่ยึดกุมอดีตไว้ก็น่าจะเขาคอนนั้นควบคุมการเขียนประวัติศาสตร์หรือตีความอดีตซึ่งรวมถึงการเขียนแบบเรียนประวัติศาสตร์ตลอดจนการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ก็จะสามารถกำหนดอนาคตให้ดำเนินไปในทิศทางหรือรูปแบบที่เขาเหล่านั้นต้องการ ดังนั้นคนที่ยึดกุมปัจจุบันไว้ได้ก็จะสามารถควบคุมไว้ซึ่งอดีต หมายถึงการเขียนแบบเรียนตำราประวัติศาสตร์รวมทั้งการตีความและการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่คนทั่วไปต้องเชื่อและปฏิบัติตามนั่นเอง

ชาลวิทียกกล่าวเชื่อมโยงการรำลึกเหตุการณ์สังหารหมู่เมื่อครั้งนั้นกับประโยคของออร์เวลว่า “ดังนั้นการรำลึกเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2563 ในโอกาสครบรอบ 44 ปี การจัดนิทรรศการข้างหน้าที่ไปดูมา การเขียนบันทึกเรื่องราวเขียนบทความเขียนบทกวี 6 ตุลาคม การสร้างอนุสาวรีย์ 6 ตุลาคม รวมทั้งอนุสาวรีย์อื่นๆ ในบริเวณข้างหน้าหอประชุมใหญ่แห่งนี้ด้วยเหตุการณ์ต่างๆ ที่เชื่อมโยงกันจากหมุดของคณะราษฎร 2475 การตั้งชื่อถนนในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รังสิตก็คือการกระทำที่จะควบคุมการตีความประวัติศาสตร์การรำลึกถึงอดีต สร้างความทรงจำของอดีตให้คนในปัจจุบันมีติดเนื้อติดตัวเพื่อเดินไปสู่อนาคตนั่นเอง”

แหล่งที่มา

เว็บไซต์ประชาไท. ชาลวิทียกเสนอว่าการสังหารหมู่ 6 ตุลาคม นับเป็นการรัฐประหารครั้งหนึ่งของไทย.
เผยแพร่เมื่อ 7 ตุลาคม 2563. เข้าถึงได้จาก <https://prachatai.com/journal/2020/10/89849>